

STANOWISKO ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH UNIwersytetu ŚLĄSKIEGO

w sprawie planu równoważenia budżetu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

My, zrzeszeni w związkach zawodowych działających na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, z najwyższym niepokojem przyjmujemy przedstawiony plan równoważenia budżetu oraz propozycje zmian strukturalnych i kadrowych przygotowane przez władze uczelni. Jednocześnie podkreślamy, że rozumiemy konieczność racjonalizacji wydatków oraz dostosowania modelu funkcjonowania Uniwersytetu do trudnych realiów finansowych szkolnictwa wyższego. Nie może to jednak oznaczać przerzucania kosztów błędów strategicznych, nietrafnych decyzji organizacyjnych oraz chronicznego niedofinansowania systemu szkolnictwa wyższego na szeregowych pracowników uczelni.

Zdecydowany sprzeciw budzi przyjęcie strategii przerzucenia odpowiedzialności za nieprawidłowości władz na pracowników i założenie, że podstawowym narzędziem równoważenia budżetu mają stać się: ograniczenia kadrowe, zwiększanie presji na pracowników oraz dalsza intensyfikacja pracy dydaktycznej i administracyjnej. W przedstawionym materiale wielokrotnie pojawiają się rozwiązania zakładające redukcję zatrudnienia, ograniczenie przedłużeń umów, zmniejszenie wymiarów etatów, zmniejszenie zniżek godzin dydaktycznych, zwiększenie kontroli nad aktywnością pracowników oraz mechanizmy prowadzące do dalszego wzrostu obciążeń dydaktycznych i administracyjnych.

Związki zawodowe nie akceptują decyzji przerzucającej skutki błędów i nieprawidłowości zarządzających oraz strukturalnych problemów finansowych uczelni na osoby realizujące podstawowe zadania Uniwersytetu, tj. nauczycieli akademickich, pracowników administracyjnych, technicznych oraz pracowników obsługi. To właśnie te grupy przez ostatnie lata utrzymywały ciągłość funkcjonowania uczelni mimo rosnących kosztów życia, wzrostu obowiązków, permanentnych zmian organizacyjnych oraz postępującego przeciążenia pracą.

Szczególny sprzeciw budzi proponowane ograniczanie zatrudnienia, ponieważ prowadzi to do destabilizacji pracy w jednostkach, utraty ich kompetencji oraz zwiększenia obciążeń pozostałych pracowników. Niepokojące są propozycje uzależniania stabilności zatrudnienia od wskaźników publikacyjnych i grantowych w sposób ilościowy, nie uwzględniając różnic pokoleniowych, obciążeń dydaktycznych oraz rzeczywistych możliwości prowadzenia badań w warunkach chronicznego niedofinansowania.

Związki zawodowe stwierdzają, że przedstawiony dokument w niewystarczającym stopniu analizuje źródła obecnych problemów finansowych i przenosi odpowiedzialność za sytuację finansową uczelni wyłącznie na wydziały, instytuty i pracowników. W materiale niemal całkowicie pominięto ocenę kosztów centralnego zarządzania, skutków wcześniejszych inwestycji infrastrukturalnych, wprowadzenia chaotycznej struktury organizacyjnej, kosztów utrzymania rozproszonej struktury organizacyjnej oraz efektywności wydatkowania środków na poziomie centralnym.

W naszej ocenie działania oszczędnościowe powinny w pierwszej kolejności koncentrować się na:

- głębokim audycie kosztów centralnych i administracyjnych – ograniczeniu wydatków niezwiązanych bezpośrednio z dydaktyką i badaniami,
- przeglądzie zasad funkcjonowania administracji oraz liczby dublujących się procesów,
- centralnych negocjacjach i konsolidacji usług zewnętrznych,

- zwiększeniu efektywności wykorzystania infrastruktury,
- racjonalizacji kosztów inwestycji i zakupów,
- rzeczywistym monitoringu efektywności dużych projektów organizacyjnych i informatycznych,
- zwiększeniu transparentności przepływów finansowych pomiędzy centralą a jednostkami organizacyjnymi.

Pozytywnie oceniamy te elementy dokumentu, które zakładają zwiększanie przychodów uczelni poprzez rozwój studiów podyplomowych, szkoleń, działalności komercyjnej, efektywniejsze wykorzystanie infrastruktury oraz aktywniejsze pozyskiwanie projektów zewnętrznych. W naszej ocenie właśnie te działania, a nie polityka ograniczania zatrudnienia i zwiększania presji na pracowników, powinny stanowić główny kierunek równoważenia budżetu. Tym samym, w związku z szeroką i ożywioną dyskusją w trakcie posiedzenia Senatu Uczelni w dniu 28 kwietnia 2026, wnosimy o pilne zrewidowanie tzw. działań równoważących budżet uczelni.

Związki zawodowe postulują:

- objęcie wszystkich działań naprawczych obowiązkowymi konsultacjami społecznymi,
- przedstawienie pełnych i szczegółowych analiz ekonomicznych proponowanych zmian w każdym obszarze wskazanym w planie,
- zagwarantowanie braku zwolnień grupowych,
- utrzymanie poziomu wynagrodzeń pracowników,
- ochronę miejsc pracy pracowników administracyjnych i technicznych,
- ograniczenie nadgodzin poprzez lepszą organizację, a nie redukcję godzin dydaktycznych w siatkach studiów,
- wprowadzenie przejrzystych zasad oceny efektywności dla wszystkich jednostek,
- zrewidowanie wieloletniej strategii rozwoju uczelni, tak aby uwzględniała realia demograficzne i finansowe.

Związki zawodowe podkreślają, że Uniwersytet Śląski nie może być zarządzany wyłącznie poprzez krótkoterminową logikę księgową. Uniwersytet jest społecznością pracowników, studentów i doktorantów, a nie przedsiębiorstwem nastawionym wyłącznie na minimalizację kosztów. Długofalowe osłabianie stabilności zatrudnienia, wzrost niepewności pracowników oraz dalsze zwiększanie obciążeń dydaktycznych i administracyjnych będą prowadzić do pogorszenia jakości kształcenia, obniżenia potencjału badawczego oraz dalszego odpływu kadr i studentów.

Oczekujemy rozpoczęcia rzeczywistego dialogu społecznego dotyczącego przyszłości Uniwersytetu Śląskiego, opartego na transparentności finansowej, współodpowiedzialności wszystkich szczebli zarządzania oraz poszanowaniu pracy osób, które stanowią fundament funkcjonowania uczelni.

W imieniu

Związku Nauczycielstwa Polskiego
w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach

Aneta Trojanowska

NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu Śląskiego

Krzysztof Pszczołka